

**UCHWAŁA NR LXII/414/2022
RADY POWIATU KOLSKIEGO**

z dnia 24 listopada 2022 r.

w sprawie uchwalenia „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2023 – 2025”

Na podstawie art. 4 ust 1 pkt 3a, art. 9 ust. 1, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526) oraz art. 180 pkt 1, art. 182 ust. 6 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 i 1700) – **Rada Powiatu Kolskiego uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2023 – 2025”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Kolskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu Kolskiego

Marek Świątek

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr
LXII/414/2022
Rady Powiatu Kolskiego
z dnia 24 listopada 2022r.

**„POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2023 – 2025”**

KOŁO 2022 r.

Spis treści

I. Wstęp	4
II. Zadania powiatu z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.....	5
III. Rodzaje sprawowania pieczy zastępczej.....	8
IV. Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie kolskim.....	10
V. Katalog usług na rzecz rodzinnej pieczy zastępczej.....	16
VI. Analiza obszaru wsparcia rodziny i pieczy zastępczej.....	21
VII. Cele i kierunki działania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w powiecie Kolskim na lata 2023 – 2025	22
VIII. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2023 - 2025.....	25
IX. Realizacja programu	26
X. Postanowienia końcowe.....	28

I. Wstęp

Na podstawie art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2022 r., poz. 447 i 1700) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2023 - 2025, który zostanie zrealizowany przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole.

Ustawa wskazuje, iż zadania związane z zapewnieniem dzieciom pieczy zastępczej należą do jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego szczebla gminnego, powiatowego i wojewódzkiego

Naturalnym środowiskiem rozwoju i zaspokajania potrzeb człowieka jest rodzina, dlatego każde dziecko ma niezbywalne prawo do wychowania w rodzinie, do zapewnienia opieki poza rodziną naturalną, a w razie niezbędnej konieczności - do zapewnienia opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej.

Rolą systemu rodzinnej pieczy zastępczej (zarówno rodzinnej jak i instytucjonalnej) jest wsparcie rodziny biologicznej dziecka w takim stopniu, aby dziecko w możliwie krótkim terminie mogło powrócić pod ponowną opiekę swoich rodziców. Pobyt dziecka w systemie pieczy zastępczej ma ponadto na celu stałe podtrzymywanie bliskich, osobistych kontaktów dziecka z rodziną pochodzenia oraz z rówieśnikami, a także zaspokojenie jego potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno - rekreacyjnych na poziomie odpowiadającym indywidualnym zdolnościom i możliwościom dziecka.

W przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, pieczę zastępczą organizuje powiat. Piecza zastępcza zapewnia pracę z rodziną, umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe - dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia - opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym.

Przebywającym w pieczy zastępczej dzieciom zapewnia się tym samym przygotowanie do:

- godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
- pokonywania trudności życiowych,
- nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji, a także dla zdobywania umiejętności społecznych.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2023 - 2025 uwzględnia lokalne uwarunkowania, wyznacza kierunki działań w perspektywie trzech lat, z uwzględnieniem źródła finansowania, które jest niezbędne do ich realizacji. Akcentuje głównie zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (zapewnienia pieczy zastępczej oraz udzielania świadczeń) oraz działania profilaktyczne i współpracę między instytucjami, których wspólnym celem jest wyposażenie rodzin i wychowanków w kompetencje pozwalające im w przyszłości na prawidłowe funkcjonowanie poza systemem pomocy.

II. Zadania powiatu z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, wprowadziła znaczące zmiany w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym wyraźnie podzieliła kompetencje między samorząd gminny i powiatowy w zakresie: pracy z rodziną - co należy do zadań własnych gmin i organizacji pieczy zastępczej - co należy do zadań własnych powiatu.

GMINA	POWIAT	WOJEWÓDZTWO
• działania profilaktyczne • praca (asystent rodziny) z rodziną przeżywającą trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dziecka	• działania promujące rodzinną pieczę zastępczą • organizacja rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej • wsparcie dla rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych • pomoc i wsparcie dla usamodzielniających się	Prowadzenie: • ośrodków adopcyjnych • regionalnych placówek opiekuńczo terapeutycznych • interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych

Zgodnie z art. 180 Ustawy do zadań własnych powiatu należy:

- zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, placówkach opiekuńczo - wychowawczych,
- organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo - wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo - terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia,
- tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych,
- prowadzenie placówek opiekuńczo - wychowawczych,
- organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego,
- organizowania wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania: grup wsparcia, specjalistycznego poradnictwa,
- powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo - wychowawczych,
- wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich,
- prowadzenie rejestru danych, o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzącej rodzinny dom dziecka,

- kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej albo rodzinnym domu dziecka,
- finansowanie:
 - świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo - wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo - terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo - terapeutyczne,
 - szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego.
- sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie.

Powiat realizuje ww. zadania za pośrednictwem organizatora pieczy zastępczej. Zarządzeniem Nr 120.35/2011 Starosty Kolskiego z dnia 7 grudnia 2011r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole wyznaczone zostało na organizatora pieczy zastępczej w Powiecie Kolskim. Zgodnie z art. 76 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole:

- prowadzi nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- kwalifikuje osoby kandydujące do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wydaje zaświadczenia kwalifikacyjne zawierające potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej,
- organizuje szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej
- zapewnia badania psychologiczne kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz rodzinom zastępczym,
- zapewnia rodzinom zastępczym szkolenia mające na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby,
- zapewnia pomoc i wsparcie osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych,
- współpracuje ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkami pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi i innymi powiatowymi centrami pomocy rodzinie,

- prowadzi poradnictwo i terapię dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- zapewnia pomoc prawną osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego,
- dokonuje okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,
- prowadzi działalność diagnostyczno - konsultacyjną, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej a także szkolenie i wspieranie psychologiczno - pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
- przeprowadza badania pedagogiczne i psychologiczne oraz analizę, o której mowa w art. 42 ust. 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczące kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- zapewnia rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym poradnictwo, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego,
- zapewnia pracownikom szkolenia mające na celu podnoszenie ich kwalifikacji,
- przedstawia staroście i radzie powiatu coroczne sprawozdania z efektów pracy,
- zgłasza do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- organizuje opiekę nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej:

- realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu wsparcia rodzin z dziećmi
- finansowanie pobytu w pieczy zastępczej małoletnich cudzoziemców przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

III. Rodzaje sprawowania pieczy zastępczej

Pieczą zastępczą jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Ma ona charakter czasowy. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dwiema podstawowymi formami pieczy zastępczej jest rodzinna pieczę zastępcza oraz instytucjonalna pieczę zastępcza.

1. Rodzinna pieczę zastępcza

Rodzina zastępcza:

- **rodzina zastępcza spokrewniona**, którą tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący/ będąca wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;
- **rodzina zastępcza niezawodowa**, którą tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący/ niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;
- **rodzina zastępcza zawodowa**, jest to rodzina z którą starosta zawiera umowę o pełnienie tej funkcji, tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;
- **rodzina zastępcza pełniąca funkcje pogotowia rodzinnego** - jest to rodzina zastępcza, w której umieszcza się dziecko do czasu unormowania jego sytuacji, nie dłużej niż na okres 4 miesięcy (w szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w rodzinie zastępczej);
- **rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna** – rodzina zastępcza, w której umieszcza się w szczególności dzieci legitymujące się orzeczeniem

o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i dzieci umieszczone na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich lub małoletnie matki z dziećmi.

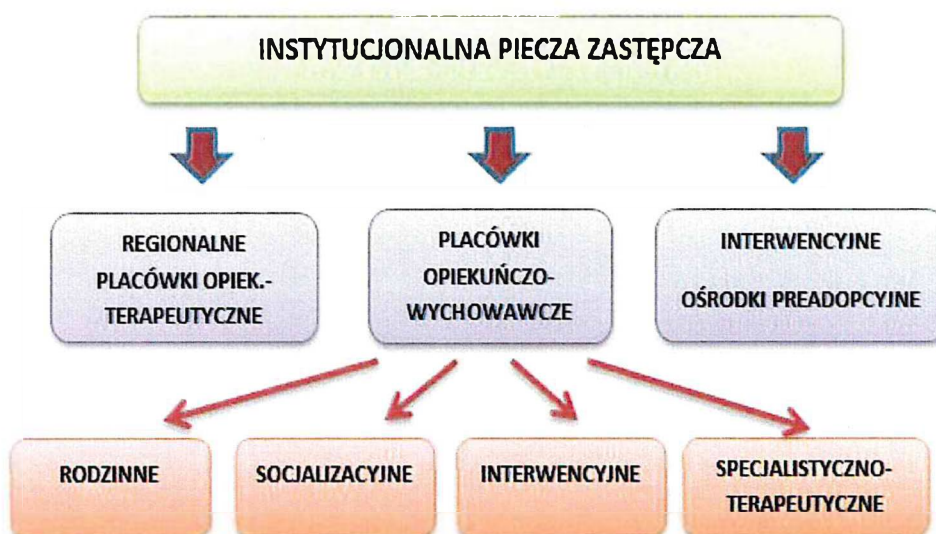
Rodzinny dom dziecka - tworzony jest przez małżonków lub osobę niepozostającą w związku małżeńskim, sprawujących/ą opiekę nad łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej.

Rodzina zastępcza powinna zapewnić dziecku całodobową opiekę i wychowanie, a w szczególności dostęp do świadczeń zdrowotnych, zapewnić właściwą edukację i wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych, zapewnić rozwój uzdolnień i zainteresowań, a także zaspokoić jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne i religijne. Jeżeli sąd nie postanowi inaczej, dziecko przebywające w pieczy zastępczej ma prawo do kontaktu z rodzicami lub innymi członkami rodziny. Dziecko powinno mieć również poczucie tego, że rodzina zastępcza zapewnia mu ochronę przed ingerencją w jego życie prywatne. Przede wszystkim rodzina zastępcza powinna traktować dziecko przebywające w pieczy zastępczej w sposób sprzyjający godności i wartości osobistej.

2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Kierowanie dziecka pozbawionego częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej do placówki opiekuńczo - wychowawczej na pobyt całodobowy powinno następować dopiero wtedy, kiedy zostały wyczerpane możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej.

Pobyt dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej, zgodnie z zaleceniami ustawy, ma charakter przejściowy, czyli do momentu powrotu dziecka do rodziny biologicznej, adopcji lub umieszczenia w rodzinnej pieczy.

Placówka opiekuńczo - wychowawcza:

- **typu socjalizacyjnego** - zapewniająca całodobową opiekę i wychowanie nad dziećmi powyżej 10 roku życia, których rodzice trwale lub okresowo nie mogą lub nie potrafią stworzyć im właściwych warunków życia i rozwoju;
- **typu interwencyjnego** - zapewniająca doraźną opiekę nad dzieckiem powyżej 10 roku życia w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia opieki;
- **typu specjalistyczno - terapeutycznego** - zapewniająca opiekę nad dziećmi powyżej 10 roku życia o indywidualnych potrzebach, w tym: posiadające orzeczenie o niepełnosprawności lub o umiarkowanym i znacznym stopniu niepełnosprawności, dziećmi wymagającymi stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii oraz wymagającymi wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych.
- **typu rodzinnego** - zapewniająca opiekę dzieciom w różnym wieku, w tym dorastającym i usamodzielniającym się, umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu, w tym samym czasie w placówce tego typu nie może przebywać więcej niż 8 wychowanków.

Regionalna placówka opiekuńczo - terapeutyczna

- są w niej umieszczane dzieci wymagające szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagający specjalistycznej opieki i rehabilitacji nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo - wychowawczej,
- w placówce tego typu można umieścić, w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 30 dzieci.

Interwencyjny ośrodek preadopcyjny:

- umieszcza się w nim dzieci do ukończenia 1 roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej,
- w ośrodku w tym samym czasie można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

IV. Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie kolskim

Pieczą rodzinną w powiecie kolskim sprawowana jest w formie rodziny zastępczej (spokrewnionej, niezawodowej, zawodowej - w tym pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego). W rodzinach zastępczych umieszcza się dzieci, których rodzice zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej lub gdy władza rodzicielska została im ograniczona.

Pieczą zastępczą jest formą tymczasowej opieki nad dzieckiem w sytuacji, kiedy dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie. Z kolei dziecko może pozostać w rodzinie zastępczej do osiągnięcia pełnoletności, a w przypadku podjęcia dalszej nauki nie dłużej niż do 25 roku życia. Kandydaci na rodziny zastępcze, podejmując decyzje

o utworzeniu rodziny zastępczej muszą posiadać świadomość czasowości opieki nad dzieckiem, uwzględniać i akceptować możliwość powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub umieszczenie go w rodzinie adopcyjnej.

W latach 2020 - 2022 w powiecie kolskim w systemie rodzinnej pieczy zastępczej funkcjonowały rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem, rodziny niezawodowe, rodziny zawodowe - w tym dwie rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego.

W celu nakreślenia kierunku działań mających na celu rozwój rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2020 - 2022 poniżej dokonano analizy obszaru rodzinnej pieczy

Tabela nr 1

Rodzinna piecza zastępcza w powiecie kolskim w latach 2020 - 2022

Typ rodzin zastępczych	Stan na 31.12.2020 r.		Stan na 31.12.2021r.		Stan na 01.01.2022 r. – 30.06.2022 r.	
	Liczba rodzin	Liczba Dzieci	Liczba rodzin	Liczba Dzieci	Liczba rodzin	Liczba Dzieci
spokrewnione	30	45	36	55	37	58
niezawodowe	10	18	11	18	13	20
zawodowe	3	19	3	8	3	15
RAZEM	43	82	50	81	53	93

Źródło: Dane własne PCPR w Kole

Z danych zawartych w tabeli wynika, iż utrzymuje się tendencja wzrostu liczby rodzin zastępczych oraz przebywających w nich dzieci. W związku z tym konieczna jest kontynuacja realizowanych działań wspierających rodzicielstwo zastępcze oraz intensywna praca w kierunku promocji rodzicielstwa zastępczego i poszukiwania kandydatów na rodziców zastępczych.

Szczególnie istotne jest pozyskiwanie kandydatów na rodziców zastępczych dla dzieci w starszym wieku i rodzeństw, bowiem aktualnie dzieci te ze względu na brak kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej muszą być umieszczane w placówkach opiekuńczo - wychowawczych.

W powiecie kolskim najczęstszą formą sprawowanej pieczy zastępczej są spokrewnione rodziny zastępcze tj. dziadkowie i rodzeństwo dziecka. Drugą, co do liczebności rodzin formę pieczy zastępczej stanowią rodziny niezawodowe.

Z uwagi na występujące problemy dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej, rodziny objęte są kompleksowym wsparciem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, psychologa, pracowników socjalnych. Ponadto sprawując nadzór nad prawidłowym procesem wychowawczym dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole współpracuje z jednostkami pomocy społecznej, sądami, placówkami oświatowymi oraz ośrodkami adopcyjnymi.

Tabela nr 2

Przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych w 2020 roku.

Przyczyna umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych	Liczba rodzin zastępczych za okres stan na 31.12.2020 r.		
	spokrewnionych	niezawodowych	zawodowych
sieroctwo	0	0	0
pólsieroctwo	2	0	0
uzależnienie rodziców	19	5	11
przemoc w rodzinie	0	0	0
bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych	14	8	6
niepełnosprawność rodziców	6	2	2
choroba rodziców	1	1	0
ubóstwo	0	0	0
bezrobocie	0	0	0
nieodpowiednie warunki mieszkaniowe	0	0	0
pobyt za granicą (praca zarobkowa)	3	0	0
małoletnie matki	0	0	0
inne	0	2	0

Źródło: Dane własne PCPR w Kole

Tabela nr 3

Przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych w 2021 roku.

Przyczyna umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych	Liczba rodzin zastępczych za okres stan na 31.12.2021r.		
	spokrewnionych	niezawodowych	zawodowych
sieroctwo	0	0	0
pólsieroctwo	2	0	0
uzależnienie rodziców	29	4	4
przemoc w rodzinie	0	2	0
bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych	16	11	3
niepełnosprawność rodziców	6	0	1
choroba rodziców	2	0	0
ubóstwo	0	0	0
bezrobocie	0	0	0
nieodpowiednie warunki mieszkaniowe	0	0	0
pobyt za granicą (praca zarobkowa)	0	0	0
małoletnie matki	0	0	0
inne	0	1	0

Źródło: Dane własne PCPR w Kole

Tabela nr 4

Przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych w 2022 roku.

Przyczyna umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych	Liczba rodzin zastępczych za okres stan na 30.06.2022r.		
	spokrewnionych	niezawodowych	zawodowych
sieroctwo	5	4	1
pólsieroctwo	2	1	0
uzależnienie rodziców	39	13	12
przemoc w rodzinie	0	0	0
bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych	3	0	0
niepełnosprawność rodziców	3	1	1
choroba rodziców	2	0	0
ubóstwo	0	0	0
bezrobocie	0	0	0
nieodpowiednie warunki mieszkaniowe	0	0	0
pobyt za granicą (praca zarobkowa)	0	0	0
małoletnie matki	0	0	0
inne	4	1	1

Źródło: Dane własne PCPR w Kole

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje najczęściej na podstawie orzeczenia sądu. Zgodnie z art. 35 ust. 2 ww. ustawy, w przypadku pilnej konieczności, na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka, możliwe jest umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej, na podstawie umowy zawartej między rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka a starostą właściwym ze względu na miejsce zamieszkania tej rodziny lub miejsce prowadzenia rodzinnego domu dziecka. O zawartej umowie starosta niezwłocznie zawiadamia sąd.

Ponadto, zgodnie z art. 58 ww. ustawy rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego przyjmuje dziecko na podstawie orzeczenia sądu, w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, a także na wniosek rodziców dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, czyli w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

Na terenie powiatu kolskiego w latach 2020 - 2022 zaobserwowano, iż głównymi przyczynami umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej na terenie powiatu były: uzależnienie od alkoholu rodziców biologicznych, niewydolność opiekuńczo - wychowawcza rodziców i ich niepełnosprawność.

Celem działania rodzinnej pieczy zastępczej w przypadku niemożności wychowania i opieki rodziców jest zapewnienie dziecku pomocy w zakresie:

- powrotu dziecka do rodziny biologicznej, a w przypadku, gdy jest to niemożliwe - dążenie do przysposobienia dziecka,
- wypracowywania działań zmierzających do przygotowania dziecka do samodzielnego, godnego i odpowiedzialnego życia,

- pomocy w rozwiązywaniu trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
- motywowania do utrzymywania oraz nawiązywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, celem eliminowania negatywnych skutków wynikające z utraty i separacji,
- dążenia do zaspokajania potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno - rekreacyjnych dziecka,
- oceny sytuacji dziecka w konsultacji ze specjalistami (psychologiem, pedagogiem, asystentem rodziny, pracownikiem socjalnym), z uwzględnieniem potrzeb dziecka.

Tabela nr 5

Dzieci z terenu powiatu kolskiego przebywające w pieczy zastępczej na terenie innych powiatów w latach 2020 - 2022

Forma pieczy zastępczej	Stan na 31.12.2020 r.	Stan na 31.12.2021r.	Stan na 01.01.2022 r. – 30.06.2022 r.
	Liczba Dzieci	Liczba Dzieci	Liczba Dzieci
spokrewniona	3	4	4
niezawodowa	3	2	2
zawodowa	2	2	2
piecza instytucjonalna	9	10	8
RAZEM	17	18	16

Źródło: Dane własne PCPR w Kole

Jak wynika z powyższych danych w pieczy instytucjonalnej oraz rodzinnej funkcjonującej na terenie innych powiatów umieszczana jest ograniczona liczba dzieci pochodzących z terenu powiatu kolskiego. Umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej poza powiatem jest podyktowane brakiem możliwości zapewnienia tym dzieciom pieczy zastępczej na terenie powiatu kolskiego oraz wynika z postanowień Sądu i wymaga zawarcia stosownych porozumień w kwestii finansowania ich pobytu w pieczy zastępczej na terenie innych powiatów.

W chwili uregulowania sytuacji opiekuńczej dzieci przebywające w rodzinach zastępczych powracają do rodzin biologicznych, zaś w sytuacji pozbawienia rodziców władzy rodzicielskiej zostają zgłoszone do adopcji. Dane dotyczące dzieci z uregulowaną sytuacją przebywających w pieczy zastępczej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6**Sytuacja dzieci opuszczających pieczę zastępczą w 2020 roku**

Odpływ dzieci z pieczy zastępczej	stan na 31.12.2020 r.		
	spokrewnionych	niezawodowych	zawodowych
Dzieci do 18 roku życia	0	1	1
powróciły do rodziny naturalnej	0	0	0
zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej	0	0	1
zostały umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	0	0	0
zostały przysposobione	0	0	0
zostały umieszczone w MOW	0	0	0
inne	0	1	0
Dzieci powyżej 18 roku życia	0	0	0
powróciły do rodziny naturalnej	0	0	0
zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej	0	0	0
zostały umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	0	0	0
zostały przysposobione	0	0	0
zostały umieszczone w MOW	0	0	0
inne	0	0	0

Źródło: Dane własne PCPR w Kole

Tabela 7**Sytuacja dzieci opuszczających pieczę zastępczą w 2021 roku**

Odpływ dzieci z pieczy zastępczej	stan na 31.12.2021 r.		
	spokrewnionych	niezawodowych	zawodowych
Dzieci do 18 roku życia	2	0	9
powróciły do rodziny naturalnej	2	0	8
zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej	0	0	0
zostały umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	0	0	0
zostały przysposobione	0	0	1
zostały umieszczone w MOW	0	0	0
inne	0	0	0
Dzieci powyżej 18 roku życia	1	0	0
powróciły do rodziny naturalnej	0	0	0
zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej	0	0	0
zostały umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	0	0	0
zostały przysposobione	0	0	0
zostały umieszczone w MOW	0	0	0
inne	1	0	0

Źródło: Dane własne PCPR w Kole

Tabela 8**Sytuacja dzieci opuszczających pieczę zastępczą w 2022 roku**

Odpływ dzieci z pieczy zastępczej	stan na 30.06.2022 r.		
	spokrewnionych	niezawodowych	zawodowych
Dzieci do 18 roku życia	0	1	
powróciły do rodziny naturalnej	0	0	0
zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej	0	0	1
zostały umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	0	0	0
zostały przysposobione	0	1	0
zostały umieszczone w MOW	0	0	0
inne	0	0	0
Dzieci powyżej 18 roku życia	0	0	1
powróciły do rodziny naturalnej	0	0	1
zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej	0	0	0
zostały umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	0	0	0
zostały przysposobione	0	0	0
zostały umieszczone w MOW	0	0	0
inne	0	0	0

Źródło: Dane własne PCPR w Kole

Z przedstawionych danych wynika, że niewielki odsetek dzieci przebywających w pieczy zastępczej ma możliwość powrotu do rodziców biologicznych. W sytuacji, gdy dziecko ma uregulowaną sytuację prawną, a rodzice nie dążą do odzyskania praw względem dziecka, zostają wówczas pozbawieni władzy rodzicielskiej i w konsekwencji dziecko zostaje zgłoszone do adopcji.

W przypadku rozwiązania rodziny zastępczej, braku możliwości powrotu dziecka do rodziny biologicznej i jego nieuregulowanej sytuacji prawnej, dziecko zostaje umieszczone w innej rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo - wychowawczej.

V. Katalog usług na rzecz rodzinnej pieczy zastępczej

Z uwagi na traumatyczne przeżycia dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych, zaniedbania opiekuńcze, wychowawcze oraz zdrowotne, rodzinom zastępczym jak i umieszczonym w nich dzieciom konieczne jest udzielenie profesjonalnego wsparcia i pomocy. Jedną z form pracy jest dokonywanie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej w konsultacji ze specjalistami – psychologiem, pracownikiem socjalnym, asystentem rodziny, szkołą, rodzicem biologicznym, przedstawicielem ośrodka adopcyjnego, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dziecka.

Katalog usług na rzecz rodzinnej pieczy zastępczej stanowią:

1. wsparcie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej;
2. pozyskiwanie kandydatów oraz szkolenia dla kandydatów do sprawowania funkcji rodziny zastępczej:
 - szkolenie kandydatów na rodzinę zastępczą niezawodową
3. kwalifikowanie kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej:
 - pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kole prowadzą kwalifikacje kandydatów zarówno pod względem spełniania przez nich wymogów formalnych jak i predyspozycji i motywacji do sprawowania funkcji rodziny zastępczej.
4. szkolenia dla funkcjonujących rodzin zastępczych:
 - corocznie rodziny zastępcze uczestniczą w co najmniej 2 cyklach szkoleń prowadzonych przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kole;
5. zapewnienie rodzinom zastępczym pomocy wolontariuszy (we współpracy z organizacjami pozarządowymi);
6. wypłata świadczeń pieniężnych na rzecz rodzin zastępczych:
 - na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej,
 - dodatek na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka do rodziny zastępczej,
 - na dofinansowanie kosztów wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania,
 - na utrzymanie lokalu mieszkalnego, które przysługuje rodzinie zastępczej niezawodowej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka,
 - na pokrycie innych nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem w rodzinach zastępczych zawodowych,
 - na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki,
 - na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem lokalu mieszkalnego zajmowanego przez rodzinę zastępczą niezawodową,
 - świadczenia tytułem wydatków na wynagrodzenia osób prowadzących zawodowe rodziny zastępcze.

Wsparcia interdyscyplinarne rodzin zastępczych jest realizowane w 6 obszarach:

1. profilaktyka zaburzeń rozwoju dzieci i młodzieży oraz zdrowia psychicznego,
2. konsultacje, poradnictwo, psychoedukacja,
3. wspieranie koordynatorów w zakresie diagnostyki zaburzeń emocjonalnych i uzależnień behawioralnych,
4. przygotowywanie oceny funkcjonalnej na potrzeby związane z edukacją, terapią, zabezpieczeniem społecznym oraz zdrowotnym,
5. zapewnienie kompleksowej pomocy dzieciom i młodzieży z zaburzeniami zdrowia

psychicznego obejmującej leczenie/poradnictwo i oparcie społeczne. Interwencja kryzysowa stanowiąca zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz dzieci i młodzieży będących w stanie kryzysu,

6. uzależnienie behawioralne u dzieci i młodzieży – diagnoza, terapia, profilaktyka.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole zatrudnia 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, 2 pracowników socjalnych rodzinnych pieczy zastępczych, psychologa oraz pedagoga, którzy obejmują swoim działaniem teren powiatu kolskiego. Udzielali oni pomocy i wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych i opracowywali wspólnie z nimi indywidualne plany usamodzielnienia.

Zapisy ustawy określają szereg zadań należących do koordynatora, które ukierunkowane są na udzielenie wsparcia i pomocy rodzinom zastępczym borykającym się z trudnościami. Udzielana pomoc uzależniona jest od potrzeb konkretnej rodziny oraz ustalana w porozumieniu i współpracy z rodziną. Zgodnie z Ustawą koordynator rodzinnej pieczy zastępczej powinien mieć pod swoją opieką nie więcej niż 15 rodzin zastępczych.

Tabela 9

Działania podjęte przez koordynatorów

Rodzaj działań	stan na 31.12.2020 r.	stan na 31.12.2021 r.	stan na 30.06.2022 r.
Wizyty u rodzin zastępczych	369	359	201
Plany pomocy dziecku	105	51	45
Wnioski o pozbawienie władzy rodzicielskiej	2	2	0
Kontakt z rodziną biologiczną	96 bezpośr./76 tel.	80 bezpośr./38 tel.	47
Kontakt ze szkołami	67	57	41
Kontakt z sądem	110	82	25
Kontakt z MOPS/GOPS	30	9	10
Kontakt z innymi instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny	21	13	51
Liczba odbytych szkoleń	6	20	6

Źródło: Dane własne PCPR w Kole

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kole praca psychologa głównie polega na:

- zapewnieniu rodzinom zastępczym zawodowym, niezawodowym i spokrewnionym poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego,
- udzielaniu pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym w realizacji zadań wynikających z zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- dokonywaniu wraz z zespołem ds. pieczy zastępczej okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej,
- przeprowadzaniu badań psychologicznych dla kandydatów na rodziny zastępcze,

- kwalifikowaniu kandydatów na rodziny zastępcze,
- prowadzeniu konsultacji, poradnictwa i terapii z osobami sprawującymi pieczę zastępczą i ich dziećmi oraz z dziećmi przebywającymi w rodzinach zastępczych,
- udziale w pracach zespołu stwierdzającego zasadność pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- prowadzeniu specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, obejmującego relacje rodzinne, komunikację wewnątrzzrodziną, role w rodzinie, wartości rodziny i jej poszczególnych członków,
- prowadzeniu szkoleń dla rodzin zastępczych,
- udzielaniu konsultacji specjalistycznych pracownikowi socjalnemu i koordynatorowi rodzinnej pieczy zastępczej w celu wsparcia środowiska rodzinnego,
- pracy w środowisku rodzin zastępczych,
- opiniowaniu i orzekaniu w sprawach wymagających stanowiska psychologa,
- podejmowaniu wszechstronnej współpracy z sądem, szkołami, ośrodkami pomocy społecznej oraz z innymi instytucjami działającymi w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną,

Tabela 10

Wykaz ilościowy zakresu pracy psychologa

	stan na 31.12.2020 r.	stan na 31.12.2021 r.	stan na 30.06.2022 r.
Ilość wykonanych opinii psychologicznych nowych oraz odnowionych	22	26	16
Ilość wykonanych interwencji kryzysowych / negocjacji rodzinnych	18	19	19
Ilość wykonanych porad rodzinnych	30	28	24
Ilość wykonanych porad i wsparcia wobec dzieci	18	20	20

Źródło: Dane własne PCPR w Kole

W okresie pandemii wykonywał wsparcie psychologiczne w postaci wideo rozmów oraz porad telefonicznych

Tabela 11

Ocena sytuacji dziecka i rodzin zastępczych oraz kontrole przeprowadzone przez Zespół do Spraw Rodzinnej Pieczy Zastępczej

	stan na 2020 r.	stan na 2021 r.	stan na 2022 r
Oceny sytuacji dziecka	181 dzieci	187 dzieci	179 dzieci
Oceny sytuacji rodziny	44 rodzin	30 rodzin	19 rodzin
Kontrole rodziny	13 rodzin	13 rodzin	17 rodzin

Źródło: Dane własne PCPR w Kole

Usamodzielnianie

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą lub placówkę opiekuńczą – wychowawczą w przypadku, gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu przyznaje się pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie. Warunkiem przyznania tej pomocy jest złożenie wniosku oraz posiadanie zatwierdzonego indywidualnego programu usamodzielnienia określającego w szczególności:

- zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem usamodzielnienia,
- sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych,
- pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych
- pomocy w podjęciu przez osobą usamodzielnianą zatrudnienia.

Tabela 12

Pełnoletni wychowankowie pieczy zastępczej w powiecie kolskim korzystali w latach 2020 – 2022 z przysługujących im świadczeń, zostali również objęci pomocą mającą na celu ich życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem

	stan na 31.12.2020 r.	stan na 31.12.2021 r.	stan na 30.06.2022 r
Liczba osób, która skorzystała z pomocy dla osoby usamodzielnionej	85	76	75
• z tego na kontynuowanie nauki	84	76	73
• na usamodzielnienie	1	0	2
• na zagospodarowanie	0	0	0
• na uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych	0	0	0

Źródło: Dane własne PCPR w Kole

VI. Analiza obszaru wsparcia rodziny i pieczy zastępczej

Mocne strony	Słabe strony
• zaplecze w postaci jednostek pomocy społecznej i pieczy zastępczej (powiatowego centrum pomocy rodzinie, ośrodków pomocy społecznej) • 2 pogotowia rodzinne • organizowanie szkoleń doskonalących dla rodzin zastępczych i szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze - wykwalifikowana i doświadczona kadra realizująca zadania polityki społecznej • promowanie idei rodzicielstwa zastępczego • udzielenie wsparcia i pomocy usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej, włączanie ich do udziału w programach unijnych doskonalących umiejętności zawodowe i społeczne • zatrudnienie 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej • stała, efektywna współpraca z sądami, policją, ośrodkami pomocy społecznej i ośrodkami adopcyjnymi • znajomość lokalnych potrzeb w zakresie pomocy społecznej • udział w cyklicznych szkoleniach dla pracowników pieczy zastępczej	• zbyt mała liczba funkcjonujących rodzin w pieczy zastępczej, • brak nowych rodzin zastępczych zawodowych • brak rodzin pomocowych • brak wystarczającej liczby mieszkań dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej, brak mieszkań chronionych • brak propozycji pracy dla młodzieży usamodzielniającej się • niewielka liczba wolontariuszy do pracy w pieczy rodzinnej • występowanie patologii społecznej (alkoholizmu, przestępczości, syndromu wyuczonej bezradności, bierności) • zbyt mała liczba specjalistów psychiatrii dzieci i młodzieży w publicznych placówkach zdrowia • długotrwałe uzależnienie rodzin od świadczeń pomocy społecznej • brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych.
Szanse	Zagrożenie
• działania promujące rodzinną pieczę zastępczą, • pozyskiwanie kandydatów na rodzinę zastępczą • pozyskiwanie środków finansowych na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego • dostęp do środków unijnych • dodatek wychowawczy dla dzieci w pieczy zastępczej • udział w programach i projektach • współpraca z ośrodkiem adopcyjnym • współpraca z powiatami ościennymi • praca z rodziną biologiczną podejmowana we współpracy z instytucjami i urzędami działającymi na rzecz dziecka i rodziny	• mało zgłoszeń kandydatów do utworzenia rodziny zastępczej szczególnie rodziny zastępczej zawodowej • problemy wychowawcze w pieczy zastępczej • wypalenie zawodowe rodzin zastępczych • ograniczone środki finansowe na realizację zadań w obszarach pomocy społecznej, • edukacji, rynku pracy, ochrony zdrowia • brak współpracy ze strony rodziców biologicznych w celu powrotu dziecka do rodziny • występowanie patologii w zachowaniach młodzieży i zagrożenie demoralizacją • powrót osób opuszczających pieczę zastępczą do patologicznego środowiska rodzinnego, brak odpowiednich wzorców • wsparcia w rodzinie i ze strony środowiska

Prognoza potrzeb i wyzwań:

- promowanie idei rodzicielstwa zastępczego w powiecie kolskim (plakaty, ulotki, informacje w mediach, organizowanie imprez integracyjnych),
- pozyskiwanie nowych rodzin zastępczych, w tym zawodowych (w ramach corocznego limitu rodzin zastępczych zawodowych),
- utrzymanie wysokiego poziomu wsparcia ze strony kadry PCPR w Kole (w tym psychologicznego i pedagogicznego) rodzinom zastępczym typu rodzinnego i instytucjonalnego oraz ich wychowankom,
- przyznawanie rodzinom zastępczym i usamodzielnianym wychowankom świadczeń wynikających z przepisów prawa,
- partycypacja gmin w kosztach utrzymania dzieci w pieczy zastępczej.

VII. Cele i kierunki działania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w powiecie kolskim na lata 2023 – 2025

Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu kolskiego na lata 2023 - 2025 zakłada wspieranie rozwoju systemu pieczy zastępczej w powiecie kolskim za szczególnym nastawieniem na tworzenie rodzinnych form opieki nad dzieckiem.

Główne cele tego Programu to:

- rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej;
- wsparcie osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą;
- doskonalenie usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- wsparcie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej;
- powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej lub wdrażanie procesu przysposobienia.

Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej			
Cele szczegółowe	Sposoby realizacji działań	Wskaźnik monitorujący	Podmioty wspierające
Promowanie i upowszechnianie roli oraz znaczenia rozwoju rodzin zastępczych w naszym powiecie	- ulotki, plakaty, broszury informacyjne, artykuły w lokalnej prasie - organizowanie imprez i spotkań propagujących ideę rodzicielstwa zastępczego	- liczba rozpropagowanych materiałów promocyjnych - liczba zorganizowanych spotkań/ imprez oraz liczba osób biorąca w nich udział	- ośrodki pomocy społecznej - Starostwo Powiatowe w Kole - poradnie i placówki oświatowe - lokalna prasa - Organizacje rządowe i pozarządowe
Zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych w naszym powiecie.	- organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze - indywidualne spotkania i rozmowy z osobami zainteresowanymi pełnieniem funkcji rodziny zastępczej - prowadzenie procesu diagnostycznego – konsultacyjnego kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	- liczba pozyskanych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej - liczba kandydatów, którzy otrzymali zaświadczenie kwalifikacyjne - liczba rozmów i spotkań z kandydatami - liczba przeprowadzonych procedur kwalifikacyjnych, diagnoz psychologicznych - liczba nowych rodzin zastępczych	- ośrodki pomocy społecznej - lokalna prasa - sądy rodzinne - kuratorzy - ośrodki adopcyjne - placówki oświatowe - media

Wsparcie dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą			
Cele szczegółowe	Sposoby realizacji działań	Wskaźnik monitorujący	Podmioty wspierające
Pomoc osobom tworzącym rodzinną pieczę zastępczą oraz dzieciom w niej umieszczonym w przezwyciężaniu problemów związanych z opieką nad małoletnimi przebywającymi pod ich opieką	- prowadzenie zespołów do spraw rodzinnej pieczy zastępczej - opracowywanie diagnozy umieszczonego w rodzinie dziecka oraz planu pomocy i wsparcia dla dziecka i rodziny zastępczej - rozwój pracy zespołowej na rzecz dziecka i rodziny - zapewnienie rodzinom zastępczym pomocy koordynatora rodziny zastępczej - tworzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych - wytaczanie na rzecz dziecka powództwa o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych - udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej, pedagogicznej, terapeutycznej, socjalnej, pomocy mediatora - wsparcie rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych poprzez udział w projektach unijnych - pozyskiwanie wolontariuszy do pomocy rodzinie zastępczej w opiece nad dzieckiem	- liczba udzielonych porad, liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym, pedagogicznym, terapeutycznym, mediacyjnym - liczba rodzin korzystających z grup wsparcia, liczba zorganizowanych grup wsparcia - liczba mediacji alimentacyjnych, alimentów - liczba posiedzeń Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej - liczba rodzin objętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej - liczba pozyskanych wolontariuszy	- poradnia psychologiczno - pedagogiczna - ośrodki pomocy społecznej - sądy rodzinne - psycholog - prawnik - placówki oświatowe - sądy rodzinne - kuratorzy - policja, prokuratura
Podnoszenie kompetencji wychowawczych rodzin zastępczych i kompetencji osób pracujących na rzecz rodziny zastępczej.	- szkolenia podnoszące kwalifikacje rodzin zastępczych - szkolenia doskonalące dla koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, psychologów, pedagogów i innych specjalistów współpracujących z rodzinami zastępczymi	- liczba szkoleń dla rodzin zastępczych oraz liczba uczestników tych szkoleń - liczba szkoleń osób pracujących na rzecz rodzinnej pieczy zastępczej	- PCPR Koło - propozycje szkoleniowe z zewnętrznych instytucji, ośrodków szkoleniowych
Zgłaszanie dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodków adopcyjnych, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających	- współpraca z ośrodkami adopcyjnymi	- liczba dzieci zgłoszonych do ośrodków adopcyjnych	- ośrodki adopcyjne - sądy rodzinne

Wsparcie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej			
Cele szczegółowe	Sposoby realizacji działań	Wskaźnik monitorujący	Podmioty wspierające
- udzielanie pomocy wychowankom opuszczającym rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą - ukierunkowanie i usystematyzowanie podejmowanych działań związanych z przygotowaniem ich do samodzielnego, dorosłego życia.	- pomoc w opracowywaniu indywidualnych programów usamodzielnienia, monitorowanie ich realizacji i aktualizacja - przyznawanie pomocy finansowej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz pomocy rzeczowej na zagospodarowanie - zapewnienie wsparcia i pomocy koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej - wspieranie osób usamodzielnianych w aktywnym uczestniczeniu w życiu społecznym, kontynuowaniu nauki i uzyskiwaniu kwalifikacji zawodowych - szkolenia i grupy wsparcia dla usamodzielniających się wychowanków - wzmocnienie procesu usamodzielnienia i kompetencji społecznych wychowanków (szkolenia, kursy, programy, udział w projektach, w tym unijnych)	- liczba opracowanych Indywidualnych Programów Usamodzielnienia - liczba wychowanków korzystających ze świadczeń finansowych i rzeczowych, liczba przyznanych świadczeń - liczba pełnoletnich wychowanków objętych opieką koordynatora pieczy zastępczej - liczba udzielonych informacji, porad, rozmów z wychowankami o realizacji zadań wynikających z IPU - liczba dokonanych modyfikacji IPU - liczba wychowanków biorących udział w szkoleniach, kursach, programach, projektach	- instytucjonalna piecza zastępcza - rodziny zastępcze - placówki oświatowe - ośrodki pomocy społecznej - organizacje pozarządowe - urzędy gminy - urzędy pracy

Powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej lub wdrażanie procesu przysposobienia			
Cele szczegółowe	Sposoby realizacji działań	Wskaźnik monitorujący	Podmioty wspierające
Podejmowanie działań mających na celu doprowadzenie do powrotu dziecka do środowiska rodzinnego lub przysposobienia	- współpraca z rodziną biologiczną dziecka, - podtrzymywanie więzi między dziećmi w pieczy zastępczej a ich rodzinami biologicznymi, włączanie rodziców do opieki nad dzieckiem, pomocy w jego bieżącym funkcjonowaniu - ścisła współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, wypracowanie wspólnego systemu pracy z rodziną biologiczną dziecka - opracowywanie indywidualnych planów pomocy dziecku, przy współudziale rodziny dziecka i asystenta rodziny - wsparcie specjalistyczne dla rodziców biologicznych, szkolenia, rozmowy, doradztwo	- liczba planów pomocy dziecku - liczba dzieci, które wróciły z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej - liczba dzieci, które utrzymują kontakt z rodzicami biologicznymi - liczba porad specjalistycznych dla rodziców	- pracownicy rodzinnej pieczy zastępczej - asystenci rodzin - ośrodki pomocy społecznej - sądy rodzinne - kuratorzy - placówki oświatowe - jednostki samorządu terytorialnego - urzędy gminy - psycholog - prawnik

Umieszczenie dziecka w rodzinie przysposabiającej	zgłoszenie dziecka do ośrodka adopcyjnego	- liczba dzieci zgłoszonych do ośrodków adopcyjnych - liczba dzieci przysposobionych	- pracownicy instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej - opiekunowie prawni dziecka - ośrodki adopcyjne - sądy rodzinne - kuratorzy
---	---	---	--

Głównym celem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2023 - 2025 jest wspieranie rozwoju pieczy zastępczej w powiecie kolskim ze szczególnym nastawieniem na tworzenie rodzinnych form.

Dziecku, któremu rodzina biologiczna nie jest w stanie zapewnić opieki i wychowania należy zorganizować opiekę zastępczą. Rodzina zastępcza jest szansą na wzrastanie dziecka w warunkach zbliżonych do naturalnych. Nacisk kładzie się na rozwijanie rodzinnych form opieki zastępczej oraz kompleksową pracę z rodziną biologiczną na rzecz powrotu dziecka do domu rodzinnego.

Pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wspieranie funkcjonujących rodzin przyczyni się do wzmocnienia obecnego systemu opieki. Zakres udzielanego wsparcia dotyczy m.in.: problemów wychowawczych z dziećmi oraz trudności związanych z kontaktami z rodzicami biologicznymi.

Ważną rolę w tym odgrywają opiekunowie zastępczy, którzy wkładają wiele pracy w przezwyciężanie trudnych sytuacji wynikających z licznych, negatywnych doświadczeń dzieci przyjętych na wychowanie tj. choroby, sieroctwa, przemocy, zagrożenia życia, alkoholizmu itp. Wyrównywanie braków i niedoskonałości rozwoju biologicznego, psychicznego, społecznego i kulturalnego dziecka jest przypisane opiekunom zastępczym.

VIII. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2023 - 2025

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza obowiązek planowania i limitowania rodzin zastępczych funkcjonujących w powiecie.

Aktualnie w powiecie kolskim funkcjonują trzy zawodowe rodziny zastępcze - w tym dwie pełniące funkcję pogotowia rodzinnego. Posiadane przez powiat kolski zasoby w dziedzinie pieczy zastępczej są niewystarczające w stosunku do rzeczywistych potrzeb. W związku z tym w latach 2022 - 2025 konieczne jest sukcesywne zwiększanie ilości rodzin zastępczych zawodowych.

Program zakłada pozyskiwanie oraz szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych oraz tworzenie nowych niezawodowych rodzin zastępczych.

Ustala się następujący limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2022 - 2025:

Tabela 13

Planowany limit zawodowych rodzin zastępczych do utworzenia w latach 2023 - 2025.

Rok	Planowany limit zawodowych rodzin zastępczych do utworzenia
2023	-----
2024	Do 2 rodzin
2025	

Źródło: Opracowanie własne PCPR w Kole

IX. Realizacja program

1. Zamierzone efekty

- Wzrost liczby osób zainteresowanych rodzicielstwem zastępczym i chęcią pełnienia tej funkcji.
- Pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
- Wzmocnienie istniejących rodzin zastępczych poprzez podniesienie ich kompetencji opiekuńczo - wychowawczych, zapewnianie dostępu do specjalistycznej pomocy.
- Zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych.
- Skrócenie okresu pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
- Wzrost liczby dzieci powracających do rodzin naturalnych bądź kierowanych do adopcji.
- Pomoc wychowankom w przygotowaniu do procesu usamodzielnienia.
- Podniesienie wiedzy i umiejętności wśród kadr współpracujących w obszarze pomocy rodzinie i dziecku.

2. Adresaci programu

Odbiorcami Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2023 - 2025 są:

- dzieci przebywające w pieczy zastępczej.
- rodziny zastępcze.
- rodzice naturalni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
- pełnoletni wychowankowie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.
- kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

3. Realizatorzy Programu

Głównym realizatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole czyli Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Zadania powyższego programu PCPR będzie wypełniać przy współpracy:

- Starostwa Powiatowego w Kole,
- Ośrodków Pomocy Społecznej,

- rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo - wychowawczych
- pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej,
- ośrodków adopcyjnych,
- policji,
- poradni psychologiczno - pedagogicznej w Kole,
- wydziałów rodzinnych sądów rejonowych, kuratorów sądowych i społecznych,
- instytucji oświatowych działających na terenie powiatu kolskiego
- organizacji pozarządowych
- innych podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny.

4. Źródła finansowania program

Zgodnie z założeniami ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 i 1700) do zadań własnych powiatu należy realizacja zadań z zakresu profilaktyki i wsparcia rodziny oraz zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców.

Samorząd w pełni odpowiada za funkcjonowanie lokalnego systemu opieki nad rodziną i dzieckiem, w tym również za finansowanie działań z tego zakresu.

Projektowane źródła finansowania Programu:

- środki własne powiatu kolskiego lub powiatu pochodzenia dziecka,
- opłaty rodziców lub osób dysponujących dochodami dzieci za ich pobyt w pieczy zastępczej,
- gmina pochodzenia dziecka (zgodnie z art. 191 ust. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej),
- dotacje celowe z budżetu państwa na finansowe wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w budowaniu lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną,
- środki finansowe pozyskane z samorządu województwa,
- środki finansowe pozyskane z funduszy unijnych.

5. Monitoring i ewaluacja.

Monitorowanie odbywać się będzie na podstawie corocznego raportowania i oceny zgodności faktycznego postępu z założeniami i celami w oparciu o wyznaczone wskaźniki. Informacje przekładane będą Zarządowi Powiatu Kolskiego w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb.

Wskaźnikami realizacji Programu będą następujące dane:

- ilość kandydatów na rodzinę zastępczą
- ilość specjalistycznych porad udzielonych rodzinom zastępczym, rodzicom biologicznym
- ilość specjalistycznej pomocy dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej
- liczba przeprowadzonych szkoleń i warsztatów dla rodzin zastępczych

- ilość utworzonych rodzin zastępczych
- ilość działań promujących ideę rodzicielstwa zastępczego
- liczba szkoleń/ warsztatów dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, zakres udzielonej pomocy na usamodzielnienie
- liczba przeprowadzonych szkoleń dla kandydatów na rodzinę zastępczą niezawodową

X. Postanowienia końcowe

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kolskim na lata 2023-2025 wyznacza kierunki działań, które zmierzają do wzmocnienia systemu pieczy zastępczej. Nadrzędnym celem wszystkich działań ukazanych w Programie jest zapewnienie dzieciom tymczasowej opieki i wychowania w pieczy zastępczej.

Realizacja programu jest działaniem długookresowym, wymagającym zaangażowania i dużej odpowiedzialności ze strony wielu instytucji. Ponadto efektywność programu zależeć będzie od zaangażowania rodziny, której udzielana jest pomoc oraz od wydolności systemu pomocy społecznej.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu Kolskiego
Marek Świątek
Marek Świątek

Uzasadnienie
do Uchwały Rady Powiatu Kolskiego
Nr LXII/414/2022
z dnia 24 listopada 2022r.

w sprawie uchwalenia „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2023 – 2025”

Do zadań własnych powiatu określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 i 1700), zwanej dalej „ustawą” należy opracowanie i realizacja trzyletnich programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej. Program zawiera zadania powiatu nałożone cytowaną ustawą, w tym określenie corocznego limitu nowo tworzonych rodzin zastępczych zawodowych. Trzyletni „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2023 - 2025” stanowi podstawę budowania efektywnego rozwoju systemu pieczy zastępczej w powiecie kolskim.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest w pełni zasadne.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu Kolskiego
Marek Sułątek
Marek Sułątek